

Uitwerking beleidsvoornemen ‘beschrijven en verder ontwikkelen van activiteiten in het kader van actief burgerschap en sociale cohesie’

Actief burgerschap en sociale integratie

Het voorbereiden van leerlingen op hun huidige en toekomstige rol in de samenleving is een taak die mede ligt bij de school. De samenleving kenmerkt zich door pluriformiteit en democratie en is gebaseerd op grondrechten. Deze kenmerken vormen de pijlers van de Nederlandse samenleving en vragen om constante aandacht en onderhoud. Er zijn verschillen in visie op het type burger dat een samenleving vereist. Voorbeelden hiervan zijn individualistisch, aanpassingsgericht en kritisch democratisch burgerschap.

Met actief burgerschap en sociale integratie willen we leerlingen kennis, vaardigheden en houdingen (weten, kunnen, willen) bijbrengen om zich betrokken te voelen bij hun omgeving en de Nederlandse samenleving en hen in staat te stellen daaraan een bijdrage te leveren. Inhoud en afstemming zijn afgestemd op leeftijd en niveau. Ouders en leerkrachten vervullen een voorbeeldfunctie bij het in praktijk brengen van burgerschapsdoelen.

Een opdracht voor scholen is het geven van intercultureel onderwijs, actief burgerschap en sociale integratie. Hierbij staat, net zoals bij het beleven van onze identiteit, het zoeken naar ontmoeting en de overeenkomsten tussen verschillende culturen voorop. De populatie van onze school is zo goed als mono-etnisch.

Veel van deze zaken komen terug bij het handen en voeten geven aan de levensbeschouwelijke identiteit van de school. De school gebruikt het programma Kanjertraining. Middels allerlei oefeningen maken we van de kinderen goede ‘burgers’, die bij het verlaten van onze school een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij. Ook bepalen wij voor ieder schooljaar twee goede doelen, waar wij geld voor inzamelen. Hiermee voldoen we aan de kerndoelen, zoals deze door de overheid zijn gesteld.

Bij burgerschapsvorming staan drie domeinen centraal:

- **democratie** - kennis over de democratische rechtstaat en politieke besluitvorming; democratisch handelen en de maatschappelijke basiswaarden
- **participatie** - kennis over de basiswaarden en mogelijkheden voor inspraak en vaardigheden en houdingen die nodig zijn om op school en in de samenleving actief mee te kunnen doen
- **identiteit** - verkennen van de eigen identiteit en die van anderen; voor welke (levensbeschouwelijke) waarden sta ik en hoe maak ik die waar?

Kerndoelen per leergebied

In de kerndoelen per leergebied ontbreekt expliciete aandacht voor actief burgerschap, maar er zijn wel aanknopingspunten aan te wijzen:

- geschiedenis (multiculturele samenleving, arbeid)
- godsdienst/catechese, samenleving (vorming van kritische personen van wie respectvol en maatschappelijk verantwoord gedrag kan worden gevraagd, discriminatie, tolerantie, emancipatie, multiculturele samenleving, politie, rechtbank)

- Nederlandse taal: mondelinge taalvaardigheid (ervaringen, mening, waardering of afkeuring weergeven); leesvaardigheid (onder andere, betogende tekst relateren aan eigen mening); schrijfvaardigheid (brief schrijven, gedachten, ervaringen, gevoelens ordenen).

Leergebied overstijgende kerndoelen Deze betreffen de volgende onderdelen:

- werkhouding: de leerlingen hebben belangstelling voor de wereld om hen heen en zijn gemotiveerd deze te onderzoeken.
- gebruik van uiteenlopende leerstrategieën: Hieronder vallen: gerichte vragen stellen, feiten en meningen onderscheiden, samenwerken en met elkaar overleggen om tot een oplossing te komen.
- zelfbeeld: de leerlingen kunnen met hun eigen mogelijkheden en grenzen omgaan. Ze hebben zelfvertrouwen, kunnen gedragsimpulsen beheersen en durven voor zichzelf en anderen op te komen.
- sociaal gedrag: de leerlingen leveren een positieve bijdrage in een groep onder andere door respectvol omgaan met anderen en verantwoordelijkheid nemen voor te verrichten taken.

Actief burgerschap en sociale integratie op WormerWijken heeft, uitgesplitst in de domeinen, de volgende concrete uitwerking:

- democratie - kennis over de democratische rechtstaat en politieke besluitvorming; democratisch handelen en de maatschappelijke basiswaarden

Democratie

Om de twee jaar wordt er een kwaliteitsmeter ingevuld door kinderen uit de groepen 6, 7 en 8, door ouders en leerkrachten met vragen m.b.t. veiligheid en sociale omgang. De resultaten worden door de directie en managementteam intern besproken. Indien nodig wordt het beleid aangepast. Tevens worden de medezeggenschapsraad en de ouders in kennis gesteld van het eindrapport.

We laten jonge kinderen (vanaf groep 1/2) vooral wennen aan democratische werkwijzen (kiesbord), geven ze zelfvertrouwen door kinderen te leren verwoorden hoe ze ergens over denken, luister naar ze en neem ze vooral serieus. Dát is de basis van burgerschap!

We leren jonge kinderen om ruimte, speelgoed, materialen en aandacht met elkaar te delen. Daarbij hebben we vaste regels en rituelen. We lossen samen conflicten op, helpen elkaar en troosten elkaar.

In de geschiedenislessen van de bovenbouw wordt aandacht besteed aan de bestuursvorm van Nederland, kiesregels, De Europese Unie, het strafrecht, medelanders

Actualiteiten zoals: verkiezingen, vluchtelingenprobleem etc. worden besproken. De groepen 8 besteden jaarlijks aandacht aan Prinsjesdag.

Leerlingenraad

Alle groepen vanaf groep 3 leveren 1 of 2 leerling(en) als vertegenwoordiger in de leerlingenraad. Halverwege het jaar wordt er gewisseld. De vertegenwoordiger geeft terugkoppeling van hetgeen besproken is aan de klas.

Continuous improvement

Alle groepen hebben een portfolio en een datamuur. Ouders worden drie keer per jaar uitgenodigd om het portfolio in te kijken. De rol van het kind wordt gedurende zijn of haar schoolloopbaan steeds actiever in het verwoorden van de resultaten en de doelen die hieruit voortkomen aan zijn of haar ouders/verzorgers.

- participatie - kennis over de basiswaarden en mogelijkheden voor inspraak en vaardigheden en houdingen die nodig zijn om op school en in de samenleving actief mee te kunnen doen

Multiculturele samenleving

Groep 1/2: Krijgt de ruimte om te vertellen over thuis en over hun familie. O.a. glitterdoos.

Groep 6: Bij geschiedenis wordt de Islam behandeld.

Groep 5: WO-lessen over wonen in een ander werelddeel.

Groep 7: Gastlessen Boeddhisme en Jodendom, bezoek aan de kerk tijdens de Paas, WO-lessen.

Groep 8: Gastlessen boeddhisme, WO-lessen en gastspreker.

Verkeer

Groep 5/6/7: hebben elke week een half uur tot driekwartier verkeersles op het rooster staan.

Leerlingen uit de groepen 8 doen jaarlijks het theoretisch verkeersexamen. De leerlingen worden in groep 8 betrokken bij de fietsverlichtingsactie, waar zij hun eigen fiets controleren en herstellen. Dit tevens voor de voorbereiding om op de fiets met elkaar op kamp te gaan.

Sport

Groep 1/2 gymt twee keer in de week. Onder leiding van de eigen leerkracht.

Vanaf groep 3 hebben streven we ernaar alle groepen twee keer per week les van de vakleerkracht te laten hebben. We realiseren dit bij 7 van de 8 groepen. Bij één van de acht groepen wordt, naast één gymmoment door de vakleerkracht, de les éénmaal per week verzorgd door een bevoegde leerkracht.

Alle groepen doen mee met de gezamenlijke sportdag van VLOW. Vanaf groep 3 nemen de kinderen op basis van interesse/vrijwillige aanmelding deel aan de sporttoernooien die in Wormer georganiseerd worden.

Groep 4/5/6/7/8: Zichtbaar zijn de actieve pauzes, waarbij gebruik gemaakt wordt van het veld tegenover school.

Kunst en cultuur

Elke groep bezoekt ten minste eenmaal per jaar een cultureel evenement. Dit kan o.a. op school zijn, in de Verkadezaal van de muziekschool, in het Zaantheater, in een museum of in de bioscoop. Alle activiteiten worden in de groep voorbereid. Hierbij maken wij ook gebruik van het aanbod van het cultuurmenuZaanstreek.

Jaarlijks worden er rondom de Christelijke feestdagen en daarnaast ongeveer iedere 6 weken halvingen georganiseerd waarbij alle groepen aan de beurt komen voor een groepsoptreden. Er is als vast onderdeel tevens aandacht voor "talenten": het podium wordt beschikbaar gesteld om te laten zien wat je kunt.

Groep 1/2: Maakt kennis met cultureel erfgoed. Het Breethuis, het klokkenmuseum en dorpsstheater.

Groep 3: Muziekschool bezoek, Fluxus molen bezoek, Pietendorp Enkhuizen.

Groep 4: Muziekschool → toneelvoorstelling en molen "De Bleeke Dood".

Groep 5: Muzieklessen vanuit muziekschool, toneelvoorstelling van Fluxus, bezoek cultureel erfgoed.

Groep 6 : Bezoekt theater in Wormerland, bezoek molen en molenmuseum.

Groep 7: Tsaar Peterhuisje in Zaandam, muzieklessen muziekschool.

Groep 8: Halvingen, muziekschool lessen, bezoek Amsterdam; o.a. verzetsmuseum, de Dokwerker.

Mediawijsheid

Kinderen komen in aanraking met de verschillende soorten media. Het is daarom belangrijk dat kinderen, samen met volwassenen, kritisch naar media leren kijken en er goed mee kunnen omgaan. De kennis, vaardigheden en mentaliteit die hiervoor nodig zijn, noemen we mediawijsheid.

Kinderen gebruiken het internet via Kennisnet om informatie te verkrijgen.

Voor een veilig gebruik van het internet is een internetprotocol van toepassing.
In de klas komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Gamers,
- Veilig internet,
- Online imago,
- Gedragsafspraken sociale media, middels de "Week van de media wijsheid" in gr 7 en 8,
- Betrouwbaarheid van informatie.

Groep 1/2: Maakt kennis met de computer en tablet. In de groep met ondersteuning van een ouder.

Groep 3: Computer en tablet wordt ingezet voor rekenen en Veilig leren lezen.

Groep 4: De kinderen die aan Acadin werken zoeken informatie op via internet met ondersteuning van een volwassene.

Groep 5: Zie groep 4 maar dan onder supervisie van de leerkracht.

Groep 5/6/7/8: Inzet van tablet en computer in de groep als ondersteuning van inoefening bij vakken als rekenen, taal en wereldoriëntatie, maken van werkstukken, spreekbeurt, presentatie.

Buurtcontacten

Groep 1/2 t/m 7: Er zijn geen georganiseerde buurtcontacten.

Groep 5: Het wegbrengen van de Palmastokken naar het bejaardenhuis.

Groep 8: Zingen in bejaardentehuis met kerst.

Milieu en omgeving

Kleuters vegen het plein als er veel bladeren liggen in de herfst en de kinderen worden gestimuleerd om hun speelomgeving schoon te houden: wat ze aan vervuiling op het plein tegenkomen wordt opgeruimd.

Kinderen in de groepen 5 t/m 8 onderhouden onze schoolpleinen op het gebied van vuil en onkruid.

Ook komt dit thema aan bod in thema's.

In de bovenbouw wordt jaarlijks aandacht besteed aan de onderwerpen vuurwerk, drugs, roken, alcohol, graffiti en vandalisme.

Iedere groep heeft in de klas een oud papierbak.

Excursies naar de vanuit Poelboerderij staan voor de groepen gepland voor 2016-2017.

Vanuit de gemeente worden in schooljaar 2016-2017 lessen omtrent het scheiden van afval aangeboden.

Maatschappelijke stage

Onze school staat jaarlijks open voor oud-leerlingen die hun maatschappelijke (snuffel) stage moeten doen. Al deze maatschappelijke en snuffelstages worden ingezet in de groepen 1,2 en 3.

- identiteit - verkennen van de eigen identiteit en die van anderen; voor welke (levensbeschouwelijke) waarden sta ik en hoe maak ik die waar?

Schoolactiviteiten

Groep 1 t/m 8: Organiseren jaarlijks een kijkavond n.a.v. thema Kinderboekenweek, jaarlijkse deelname aan "De gezonde pauzehap".

Groep 1 t/m 8: Wekelijks staat tutor lezen, jaarlijkse deelname aan de Kinderboekenweek en de Grote rekendag.

Goede doelen

De school organiseert jaarlijks twee goede doelen acties. Hier wordt door alle kinderen van de school aan deelgenomen. Groep 1/2 wordt wel betrokken bij de goede doelen. De onderwerpen staan nog ver van de belevingswereld van deze jongste groep kinderen.

Sociale omgang en cohesie

Groep 1/2 oefent de vaardigheden die belangrijk zijn voor interpersoonlijk contact (noodzakelijk voor wereldburgerschap), zoals van perspectief leren wisselen, leren omgaan met verschillen, opkomen voor elkaar en empathie kunnen opbrengen: door hen in wisselende groepjes laten samenwerken zoals tafelgroep, kleine kring.

Wij werken met de "Kanjertaining" vanaf groep 1 t/m 8: een methodiek voor sociaal emotionele ontwikkeling.

De kinderen worden gevolgd in hun sociaal emotionele ontwikkeling door het invullen en bespreken van het leerlingvolgsysteem KanVas (groep 3 t/m 8) en Kijk! (groep 1/2).

In groep 4 t/m 8 wordt twee keer per jaar een sociogram ingevuld.

Evaluatie en Borging

De twee jaarlijkse kwaliteitsmeter voor ouders, kinderen en personeel geven ons een beeld hoe zij onze school ervaren. Daarnaast worden de activiteiten op diverse overleggen (bouw en MT) geëvalueerd en zo nodig geactualiseerd en bijgesteld. Jaarlijks krijgt iedere groep de mogelijkheid om een thema educatief af te sluiten.

We willen toewerken naar een driejarig beleidsplan waarin de diverse activiteiten in een cyclus terugkeren.

Aangeboden lespakketten m.b.t. deze activiteiten worden beoordeeld op kwaliteit, aanbod en toepasbaarheid. Waar mogelijk worden ze ingezet en in het jaaraanbod opgenomen.

Dit document is opgenomen in het afsprakenboek van WormerWieken en de monitor goed onderwijs.